§ 19. Знешнепалітычная дзейнасць Рэспублікі Беларусь

§ 19-1

§ 19-2

Якія падзеі грамадска-палітычнага жыцця Беларусі на рубяжы XX–XXI стст. зрабілі найбольшы ўплыў на геапалітычнае становішча нашай краіны?

Прыярытэты знешнепалітычнай дзейнасці Рэспублікі Беларусь. Пасля абвяшчэння незалежнасці Рэспубліка Беларусь выйшла на міжнародную арэну як суверэнная дзяржава, як еўрапейская краіна, якая мае глыбокія гістарычныя традыцыі дзяржаўнасці.

Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з прынцыпаў непрымянення сілы альбо пагрозы сілай, мірнага ўрэгулявання спрэчак. Наша краіна прытрымліваецца адзіных падыходаў да развіцця адносін з усімі замежнымі партнёрамі як на Усходзе, так і на Захадзе. Беларусь выбудоўвае міжнародны дыялог на аснове прынцыпаў добрасуседства,міралюбства, роўнасці і ўзаемнай павагі, неўмяшання ва ўнутраныя справы іншых дзяржаў.

Прыярытэтам знешняй палітыкі Беларусі з'яўляецца палітычнае і эканамічнае супрацоўніцтва з Расійскай Федэрацыяй. Паміж дзвюма краінамі рэгулярна ажыццяўляюцца двухбаковыя кантакты на вышэйшым узроўні, а таксама на ўзроўні кіраўнікоў расійскіх суб'ектаў федэрацыі і беларускіх рэгіёнаў.

Беларусь з'яўляецца членам Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы (АДКБ), мэта якой — развіццё супрацоўніцтва ў знешнепалітычнай, ваеннай, ваенна-тэхнічнай сферах, каардынацыя і аб'яднанне высілкаў у барацьбе з міжнародным тэрарызмам і іншымі сучаснымі пагрозамі бяспецы. Таксама нашай краіне важна ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва з народамі Украіны, Польшчы, Літвы, Латвіі. Гэта нашы гістарычныя суседзі, блізкія па менталітэце, гісторыі і нават па чалавечых, сваяцкіх сувязях, а таксама важныя партнёры ў рэгіёне, патэнцыял супрацоўніцтва з якімі далёка не вычарпаны.

Сімвал Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы

На еўрапейскім вектары знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь важным з'яўляецца ўмацаванне партнёрства з краінамі Еўрасаюза ў сферах узаемнага інтарэсу: гандлю і інвестыцый, транспарту, транзіту, трансгранічнага і рэгіянальнага супрацоўніцтва, спрашчэння візавага рэжыму, аховы навакольнага асяроддзя. Беларусь — надзейны партнёр Еўрапейскага саюза (ЕС) не толькі з пункту гледжання падтрымання сацыяльна-эканамічнай стабільнасці ў рэгіёне, але і па стратэгічна важных пы-

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

таннях агульнаеўрапейскага значэння: забеспячэнні ваенна-палітычнай, энергетычнай і экалагічнай бяспекі, барацьбы са злачыннасцю, наркатрафікам, нелегальнай міграцыяй.

У XXI ст. Мінск не аднойчы станавіўся міжнароднай пляцоўкай, на якой абмяркоўваліся і прапаноўваліся шляхі вырашэння складаных сусветных і рэгіянальных праблем. Сталіца Беларусі асацыюецца ў свеце з Мінскімі пагадненнямі як міжнародна прызнанай асновай урэгулявання канфлікту ва Украіне. У 2014 г. Мінск стаў месцам правядзення пасяджэнняў Трохбаковай кантактнай групы «Украіна — Расія — АБСЕ».

Абмяркуйце, у чым заключаюцца перавагі і недахопы геапалітычнага становішча Рэспублікі Беларусь.

Дзейнасць Беларусі ў ААН. Важным прыярытэтам знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь з'яўляецца ўзаемадзеянне з Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый. Удзел у працы ААН, сістэме яе органаў і спецыяльных устаноў дазваляе больш эфектыўна вырашаць задачы знешнепалітычнага забеспячэння працэсаў развіцця беларускай дзяржавы і мадэрнізацыі нацыянальнай эканомікі.

У 1992 г. у Мінску адкрылася прадстаўніцтва ААН. Беларусь актыўна супрацоўнічае з такімі арганізацыямі і ўстановамі сістэмы ААН, як Спецыялізаваная ўстанова Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА), Міжнародная арганізацыя працы (МАП), Сусветная арганізацыя аховы здароўя (СААЗ), Упраўленне ААН па наркотыках і злачыннасці (УНЗ) і іншымі.

На ўрачыстай цырымоніі перадачы габелена беларускі мастак А. Кішчанка, узгадаўшы словы Эсхіла «Мастацтва — вочы нацыі», сказаў: «Я прывёз вам вочы маёй Беларусі. У вачах гэтых адлюстраваліся боль і надзея, мудрасць і трывога».

Пракаменціруйце словы мастака. Растлумачце, чаму захаванне памяці аб чарнобыльскай аварыі мае міжнароднае значэнне.

Габелен «Чарнобыль» у будынку Арганізацыі Аб'яднаных нацый. Мастак *А. Кішчанка.* 1991 г.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Наша краіна адной з першых падпісала Заключны акт Нарады па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе, а таксама Парыжскую хартыю для новай Еўропы, што дазволіла ёй стаць паўнапраўным удзельнікам Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (АБСЕ). Рэспубліка Беларусь з'яўляецца членам Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця (ЕБРР), прынята ў Міжнародны валютны фонд (МВФ).

Рэспубліка Беларусь дасягнула вялікіх поспехаў у супрацоўніцтве з еўрапейскімі краінамі па пераадоленні доўгатэрміновых наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. 8 снежня 2016 г. на пленарным пасяджэнні Генеральная Асамблея ААН прыняла ініцыяваную і падрыхтаваную дэлегацыяй Беларусі рэзалюцыю «Доўгатэрміновыя наступствы чарнобыльскай катастрофы». Важным сімвалічным элементам рэзалюцыі з'яўляецца абвяшчэнне 26 красавіка Міжнародным днём памяці аб чарнобыльскай катастрофе.

Стварэнне Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі. Развіццё інтэграцыі паміж Беларуссю і Расіяй. Асноўным стратэгічным саюзнікам Рэспублікі Беларусь была і застаецца Расійская Федэрацыя. Двухбаковае партнёрства, развіццё саюзніцкіх адносін з Расіяй абумоўлены геаграфічнай і культурна-гістарычнай блізкасцю дзвюх краін і народаў, узаемадапаўняльнасцю эканомік, цеснымі кааперацыйнымі сувязямі беларускіх і расійскіх кампаній.

Этапы развіцця ўзаемаадносін паміж Беларуссю і Расіяй
1995 г. – падпісанне Дагавора аб сяброўстве, добрасуседстве і супрацоўніцтве Беларусі і Расіі
2 красавіка 1996 г. – падпісанне Дагавора аб стварэнні Садружнасці Беларусі і Расіі
2 красавіка 1997 г. – стварэнне Саюза Беларусі і Расіі. Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі
Снежань 1998 г. – падпісанне Дагавора аб роўных правах грамадзян і Пагаднення аб стварэнні роўных умоў суб'ектам гаспадарання дзвюх краін
8 снежня 1999 г. – падпісанне Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы

Дагавор аб стварэнні **Саюзнай дзяржавы** заклаў асновы цеснай інтэграцыі нашых краін, надаў дынамічнае развіццё беларуска-расійскім адносінам пры ўмове, што і Расія, і Беларусь застаюцца самастойнымі суб'ектамі сусветнай супольнасці. Гэтым жа дакументам прадпісвалася стварэнне органаў, якія рэгулююць дзейнасць Саюзнай дзяржавы і жыццё ўнутры яе. У іх лік увайшлі Вышэйшы Дзяржаўны Савет, Савет Міністраў, Пастаянны Камітэт, Парламенцкі Сход.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Асноўны партнёр Беларусі ў праекце па будаўніцтве АЭС — расійская кампанія «Атамбудэкспарт». Агульная сума інвестыцый складае каля 10 млрд долараў. Гэта самы буйны і значны праект у Саюзнай дзяржаве і Еўропе.

Беларуская атамная электрастанцыя. 2021 г.

У рамках Саюзнай дзяржавы Беларусь і Расія эфектыўна развіваюць гандлёва-эканамічнае, інвестыцыйнае і інавацыйнае супрацоўніцтва, разнапланавыя кааперацыйныя і гуманітарныя сувязі.

Беларусь і Расія эфектыўна каардынуюць свае дзеянні на міжнароднай арэне ў адпаведнасці з Праграмай узгодненых дзеянняў у сферы знешняй палітыкі, якая прымаецца кожныя два гады.

Працэс інтэграцыі паміж Расіяй і Беларуссю працягваецца: нашы краіны заўсёды імкнуцца знаходзіць і знаходзяць рашэнні нават самых складаных пытанняў.

Фарміраванне Еўразійскага эканамічнага саюза. Беларусь з’яўляецца актыўным удзельнікам і іншых інтэграцыйных працэсаў на постсавецкай прасторы. У 1995 г. прэзідэнтамі Расіі, Беларусі і Казахстана быў падпісаны дагавор аб стварэнні **Мытнага саюза**, да якога далучыліся Кыргызстан і Таджыкістан. З апорай на гэты саюз у 2000 г. было створана Еўразійскае эканамічнае супольніцтва (ЕўрАзЭС), а ў 2007 г. прынята рашэнне аб стварэнні адзінай мытнай тэрыторыі. З 2010 г. функцыянуе Еўразійскі мытны саюз.

З 1 студзеня 2012 г. на тэрыторыі Мытнага саюза ЕўрАзЭС пачала дзейнічаць Адзіная эканамічная прастора (АЭП), якая з’яўляецца важнай умовай стабільнага і эфектыўнага развіцця эканомік дзяржаў-удзельніц і павышэння ўзроўню жыцця насельніцтва.

29 мая 2014 г. у сталіцы Казахстана быў падпісаны дагавор аб стварэнні **Еўразійскага эканамічнага саюза (ЕАЭС)**, які пачаў функцыянаваць з 1 студзеня 2015 г.

Абмяркуйце, чым была выклікана неабходнасць стварэння новых інтэграцыйных утварэнняў на постсавецкай прасторы.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Эмблема Еўразійскага эканамічнага саюза

На постсавецкай прасторы гэтая арганізацыя з’яўляецца інтэграцыйным аб’яднаннем, якое актыўна развіваецца. Для Беларусі з яе развітой прамысловасцю ЕўрАзЭС адкрыла рынкі збыту айчыннай экспартнай прадукцыі: трактароў, грузавых аўтамабіляў, халадзільнікаў, лекавых сродкаў, мэблі і інш.

Узаемаадносіны Беларусі з Еўрапейскім саюзам, Кітаем і іншымі краінамі свету. Еўрапейскі саюз (ЕС) займае важнае месца ў знешняй палітыцы Беларусі. У 1992 г. Рэспубліка Беларусь атрымала статус «спецыяльна запрошанага» члена Савета Еўропы. У 1995 г. было падпісана пагадненне аб партнёрстве і супрацоўніцтве паміж Беларуссю і ЕС.

У 2009 г. Беларусь стала краінай — удзельніцай праграмы ЕС «Усходняе партнёрства».

Праведзены перамовы аб партнёрстве ў сферы мабільнасці для забеспячэння лепшага кіравання міграцыйнымі патокамі, па пагадненнях аб спрашчэнні візавага рэжыму і рэадмісіі, якія аблягчаюць працэдуры выдачы кароткатэрміновых віз, а таксама рэадмісіі нелегальных мігрантаў паміж Еўрапейскім саюзам і Беларуссю.

У 2016 г. была створана Каардынацыйная група ЕС — Беларусь. Гэтая група служыць пляцоўкай для палітычнага дыялогу па ўсім спектры тэм, пачынаючы з эканомікі і фінансаў і заканчваючы пытаннямі адукацыі і навуковых даследаванняў.

Выгаднае супрацоўніцтва наладжана з Кітайскай Народнай Рэспублікай. Беларусь і Кітай неаднойчы выказвалі адзінства поглядаў па пытаннях міжнароднай палітыкі — пабудовы шматпалярнага свету, глабалізацыі, правоў чалавека. Неаднойчы абедзве дзяржавы падтрымлівалі адна адну ў ААН і іншых міжнародных структурах.

Паміж нашымі краінамі заключана каля сарака буйны́х крэдытных пагадненняў у сферы энергетыкі, будаўніцтва, транспартнай інфраструктуры, прамысловасці, сельскай гаспадаркі. Сярод іх можна вылучыць развіццё мабільнай сувязі, вытворчасць бытавой электратэхнікі на сумесным прадпрыемстве «Мідэа-Гарызонт», стварэнне Беларуска-Кітайскага індустрыяльнага парка, правядзенне мадэрнізацыі Нацыянальнага аэрапорта «Мінск». У Кітаі былі створаны прадпрыемствы па зборцы, збыце і абслугоўванні беларускіх кар’ерных самазвалаў «БелАЗ», трактароў «Беларус».

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Індустрыяльны парк «Вялікі камень» — асаблівая эканамічная зона, створаная ў адпаведнасці з міжурадавым пагадненнем паміж КНР і Рэспублікай Беларусь

Беларусь актыўна ўдзельнічае ў праекце «Эканамічны пояс Шаўковага шляху». Асаблівую ролю тут адыгрывае Кітайска-Беларускі індустрыяльны парк «Вялікі камень» як міжнародны, высокатэхналагічны праект, адкрыты для новых замежных інвестараў. Па стане на студзень 2019 г. у парку зарэгістраваны 42 рэзідэнты з Кітая, Германіі, Канады, Ізраіля і іншых краін.

Развіццё эканамічных і культурных сувязей з краінамі блізкага і далёкага замежжа. Развіццё двухбаковых адносін з краінамі СНД — адзін з асноўных знешнепалітычных і знешнеэканамічных прыярытэтаў Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым важнейшай сферай супрацоўніцтва з'яўляецца гандлёва-эканамічнае ўзаемадзеянне. Ключавымі гандлёвымі партнёрамі выступаюць Расія, Украіна, Казахстан, Азербайджан і Малдова, на долю якіх прыпадае больш за 90 % беларускага экспарту ў рэгіён СНД.

Пашырылася супрацоўніцтва ў гандлёва-эканамічнай і гуманітарнай сферах, па пытаннях міжнароднай бяспекі з краінамі Еўрапейскага саюза і Злучанымі Штатамі Амерыкі.

Рэспубліка Беларусь паслядоўна ўмацоўвае і пашырае далёкую знешнепалітычную «дугу» саюзнікаў і партнёраў у Азіяцкім, Блізкаўсходнім, Афрыканскім і Лацінаамерыканскім рэгіёнах. Асноўныя кірункі развіцця адносін — актывізацыя палітычнага, эканамічнага і культурнага ўзаемадзеяння з традыцыйнымі партнёрамі (Кітай, В'етнам, Індыя, ААЭ, Сірыя, Егіпет), наладжванне дыялогу, актыўны

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Ахарактарызуйце геаграфію знешнепалітычных і знешнеэканамічных сувязей Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.

выхад і замацаванне на рынках дзяржаў, якія маюць значны патэнцыял для ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. Вектар развіцця ўзаемаадносін з Лацінскай Амерыкай накіраваны ў першую чаргу на супрацоўніцтва з такімі краінамі, як Куба, Бразілія, Венесуэла.

Сімволіка Беларускага таварыства сяброўства і культурнай сувязі з замежнымі краінамі

Актыўна развіваецца міжнароднае культурнае супрацоўніцтва. Ключавой падзеяй такога супрацоўніцтва стаў штогадовы фестываль «Славянскі базар у Віцебску». Рэгулярна праводзяцца міжнародныя фестывалі мастацтваў, мастацкія выставы, кіна- і тэатральныя фестывалі.

Адным з прыярытэтаў з'яўляецца супрацоўніцтва ў сферы культуры з ЮНЕСКА. Чатыры аб'екты на тэрыторыі Беларусі ўключаны ў Спіс Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Гэта Белавежская пушча, Мірскі замак, Нясвіжскі палацава-паркавы комплекс, Дуга Струвэ, якая праходзіць па тэрыторыі яшчэ дзевяці еўрапейскіх дзяржаў.

Характэрнай рысай міжнародных культурных сувязей Беларусі на сучасным этапе стала пашырэнне ўдзелу ў іх няўрадавых арганізацый. Найбольш уплывовай структурай з'яўляецца Беларускае таварыства сяброўства і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Галоўныя мэты гэтай арганізацыі — папулярызацыя культуры замежных краін у Беларусі і беларускай культуры за мяжой, паглыбленне міжнароднага супрацоўніцтва ў культурных, адукацыйных і гуманітарных праграмах, развіццё народнай дыпламатыі.

Канкрэтызуйце прыкладамі шматвектарны характар культурнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь з краінамі свету.

Развіццё сувязей з беларускай дыяспарай. Па інфармацыі розных крыніц, колькасць беларускай дыяспары ў свеце складае каля 2,5 млн чалавек. Найбольш магутна яна прадстаўлена ў суседніх і гістарычна звязаных з Беларуссю краінах — Расіі, дзяржавах Балтыі, Украіне, Польшчы, Казахстане, Узбекістане, Малдове. Беларуская дыяспара прысутнічае таксама ў краінах далёкага замежжа — Аўстраліі, Аўстрыі, Аргенціне, Вялікабрытаніі, Германіі, Ізраілі, Іспаніі, Італіі, Канадзе, Нідэрландах, ЗША, Польшчы, Японіі і інш.

У 2014 г. набыў моц Закон «Аб беларусах замежжа». Дакументам рэгулюецца парадак аднясення асоб да беларусаў замежжа, а таксама рэгламентуюцца меры

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

дзяржаўнай падтрымкі гэтай катэгорыі грамадзян. У верасні 2014 г. створаны Кансультацыйны савет пры Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь па справах беларусаў замежжа, удзельнікі якога ўзгадняюць сумесныя крокі па развіцці партнёрства дзяржавы і дыяспары.

1. Ахарактарызуйце асноўныя прынцыпы і кірункі знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.
2. Якія, на ваш погляд, перспектыўныя кірункі эканамічнага, навукова-тэхнічнага, культурнага супрацоўніцтва краін на постсавецкай прасторы?
3. Выкарыстоўваючы тэкст параграфа і дадатковыя крыніцы інфармацыі, падрыхтуйце паведамленне (прэзентацыю) аб дасягненнях знешнепалітычнай дзейнасці суверэннай Рэспублікі Беларусь.
4. Ацаніце месца і ролю Рэспублікі Беларусь у сучасных геапалітычных працэсах на постсавецкай прасторы, у Еўропе, у свеце.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Наш край

Абагульненне па раздзеле III

Абагульненне па раздзеле «Беларусь у сістэме міжнародных адносін»

Працуем з вучэбным тэкстам

1. Пацвердзіце фактамі з тэксту вучэбнага дапаможніка, што беларуская зямля не аднойчы станавілася арэнай баявых дзеянняў у вырашэнні міжнародных канфліктаў буйных сусветных дзяржаў. Як вы лічыце, якім чынам дадзеныя факты гісторыі адбіліся:

а) на сучаснай знешняй палітыцы Рэспублікі Беларусь;

б) на нацыянальным характары беларускага народа?

2. Выкарыстоўваючы тэкст вучэбнага дапаможніка і дадатковыя крыніцы інфармацыі, запоўніце табліцу «Рэспубліка Беларусь у міжнародных арганізацыях і аб'яднаннях». Зрабіце вывад.

Назва арганізацыі альбо аб'яднання	Асноўныя кірункі дзейнасці	Удзел Рэспублікі Беларусь у дзейнасці арганізацыі
ААН		
ЮНЕСКА		
СНД		
Мытны саюз		
АДКБ		
Саюзная дзяржава		
АБСЕ		

Працуем з паняццямі

1. Растлумачце, як у гісторыі Беларусі ўзаемазвязаны паміж сабой наступныя пары паняццяў: «план Агінскага» і аўтаномія, Заходняя Беларусь і паланізацыя, «новы парадак» і генацыд, Белавежскія пагадненні і Садружнасць Незалежных Дзяржаў.

2. Складзіце кластар (ментальную карту) «Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь». У яе змесце адлюструйце асноўныя кірункі і прыклады супрацоўніцтва нашай краіны ў эканамічнай, культурнай і іншых сферах з рознымі дзяржавамі свету.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Сістэматызуем веды

Запоўніце табліцу «Асаблівасці геапалітычнага становішча Беларусі». Зрабіце вывад.

Фактар геапалітычнага становішча	Перавагі	Недахопы	Уплыў на знешнюю палітыку Рэспублікі Беларусь
Плошча і працягласць меж дзяржавы			
Геаграфічнае размяшчэнне			
Выхад да мора, рачныя камунікацыі і г. д.			
Колькасць і склад насельніцтва			
Сумеснае гістарычнае мінулае з іншымі народамі			
Фактары, якія, на ваш погляд, варта дадаць			

Аналізуем і разважаем

Вызначце правільную паслядоўнасць падзей. Растлумачце прычынна-выніковыя сувязі ў атрыманых ланцужках:

а) Літбел — пачатак польска-савецкай вайны — другое абвяшчэнне ССРБ — стварэнне СССР — Рыжскі мірны дагавор;

б) Брэсцкі мірны дагавор — пачатак Першай сусветнай вайны — абвяшчэнне БНР — тэлеграма Рады БНР германскаму кайзеру;

в) Дэкларацыя аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў склад БССР — паход Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь — пачатак Другой сусветнай вайны — Народны сход Заходняй Беларусі.

Падбіраем аргументы

Ці згодныя вы з меркаваннем, што беларусы адстаялі свае права на незалежную нацыянальную дзяржаву?

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Складаем тэзісы

1. Азнаёмцеся з фрагментам выступлення кіраўніка дэлегацыі Рэспублікі Беларусь С. М. Мартынава на пасяджэнні Савета НАТА ў лістападзе 2002 г. і складзіце тэзісны план адказу на пытанне: «Пазіцыя беларускай дзяржавы на міжнароднай арэне». Дайце складзенаму плану «гаворачую» назву.

«Права народа самастойна, без баязлівай аглядкі на „замежнага дзядзьку“, будаваць свой уласны нацыянальны дом і рабіць пры гэтым надзейны ўнёсак у будаўніцтва бяспечнага дома еўрапейскага.

...Беларусь ... была ў ліку нямногіх краін, якія забяспечылі сапраўдную, а не галівудскую перамогу над нацызмам, без якой былі б немагчымыя ААН, АБСЕ і НАТА... [Беларусь] першай і без якіх-небудзь умоў адмовілася ад ядзернай спадчыны СССР...

...мы штодзень спыняем ідучую на Захад на грэбені эміграцыйнай хвалі беспрэцэдэнтную лавіну наркотыкаў і перарываем сустрэчны паток кантрабанды зброі і ядзерных матэрыялаў для тэрарыстаў...

Гэта, па-вашаму, не ўнёсак у бяспеку Еўропы?

...Мы страцілі ў мінулай вайне столькі сваіх сыноў і дачок, што гатовыя зрабіць і зробім усё, каб не дапусціць новай трагедыі для свайго і іншых народаў...

Партнёраў і саюзнікаў страціць лёгка. Іх цяжка набыць...»

2. Звярніцеся да тэксту Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь.

Якія каштоўнасці транслiруе адзін з галоўных сімвалаў нашай дзяржавы? Як геапалітычнае становішча і працэсы, якія мелі месца ў гісторыі, паўплывалі на фарміраванне нацыянальных рыс і каштоўнасцей беларускага народа? Свой адказ пацвердзіце словамі гімна.

Робім вывады

Ахарактарызуйце геапалітычныя наступствы для Беларусі такіх ваенных канфліктаў:

а) Айчынная вайна 1812 г.;
б) Першая сусветная вайна;
в) польска-савецкая вайна;
г) Вялікая Айчынная вайна.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ

Творчае заданне

1. Уявіце, што ў вас з'явілася магчымасць узяць інтэрв'ю ў аднаго з гістарычных дзеячаў, якія прымалі ўдзел у геапалітычных працэсах XIX–XX стст., напрыклад, М. К. Агінскага, А. Р. Чарвякова, В. З. Каржа, К. В. Кісялёва і інш. Распрацуйце комплекс пытанняў для інтэрв'ю, якія дазволілі б стварыць партрэт асобы ў гісторыі, а таксама больш глыбока вывучыць і зразумець падзеі, непасрэднымі ўдзельнікамі альбо сведкамі якіх яны з'яўляліся. Падумайце, хто яшчэ з гістарычных дзеячаў, звязаных са станаўленнем і абаронай незалежнасці нашай краіны, а таксама яе дзейнасцю на міжнароднай арэне, мог бы вас зацікавіць.

2. «Лёс чалавека». Для ўрока па тэме «Наш край» правядзіце даследаванне аб удзеле аднаго з вашых сваякоў альбо блізкіх людзей у геапалітычных падзеях XX ст. на тэрыторыі Беларусі. Падбярыце адпаведныя фотаздымкі, дакументы, зрабіце неабходныя каментарыі да іх.

Прыкладныя тэмы даследчых і праектных работ

Сімвалы і месцы памяці беларускага народа аб падзеях войнаў і баявых дзеяннях XIX–XX стст.

Этапы і асаблівасці фарміравання знешнепалітычнага курсу Рэспублікі Беларусь.

Рэкамендуем наведаць музеі

Мінск: Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь.
Музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці (філіял музея).
Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.
Дзяржаўны мемарыяльны комплекс «Хатынь».
Мемарыяльны комплекс «Курган Славы Савецкай арміі-вызваліцельніцы».
Гісторыка-культурны комплекс «Лінія Сталіна».
Брэст:
Мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць-герой».
Вілейскі раён:
Музей Першай сусветнай вайны ў в. Заброддзе.
Магілёў:
Мемарыяльны комплекс «Буйніцкае поле».
Усе рэгіёны: абласныя і раённыя краязнаўчыя музеі,
музеі баявой і народнай славы.

Правообладатель Выдавецкі цэнтр БДУ